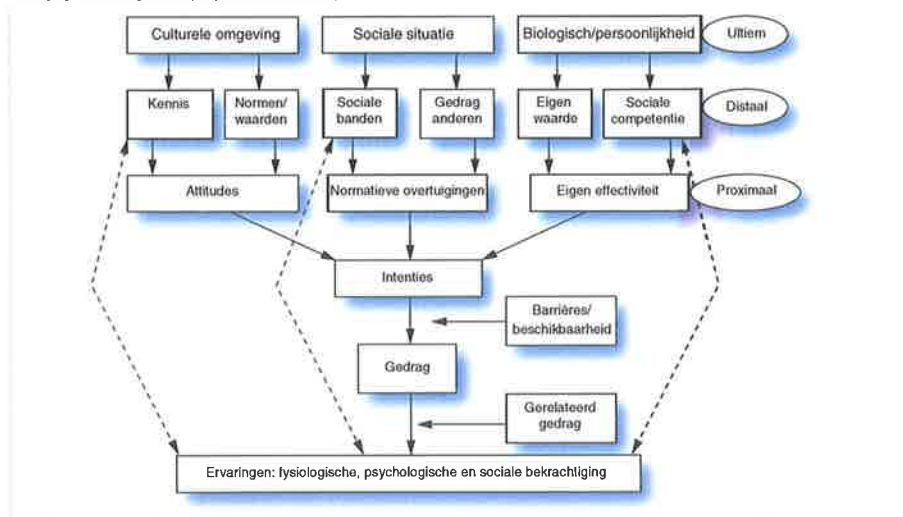

Onderzoek naar de samenhang en determinanten in risicogedrag van adolescenten

Het denken in de gezondheidsvoorlichting wordt gedomineerd door een risicospecifieke benadering, waardoor er een apart preventiebeleid is voor bijvoorbeeld roken, gezond bewegen en voeding. In de literatuur zijn aanwijzingen dat risicogedrag op deze verschillende terreinen veelal vóórkomt bij dezelfde personen. Sluitende gegevens hierover ontbreken echter. In deze studie werd onderzocht in welke mate risicogedrag met betrekking tot roken, alcoholgebruik, gezonde voeding en bewegen inderdaad clustert bij dezelfde personen in de leeftijd van 12-18 jaar. Ook is gezocht naar gemeenschappelijke determinanten die als aangrijpingspunt kunnen dienen voor een gecombineerd, integraal preventiebeleid.

Theory of Triadic Influence (Flay & Petraitis, 1994)

Doel

- Nagaan in hoeverre de risicogedragingen roken, overmatig alcoholgebruik, onvoldoende gezonde voeding - ontbijt, fruit, groente - en te weinig bewegen samenhangen
- Nagaan welke determinanten gemeenschappelijk zijn

Methode

- Random steekproef / Internet Panel:
 - Jongeren 12 t/m 18 jaar ($M = 15$, $SD = 2$)
 - $N = 679$
 - 51% man, 49% vrouw
- Rapportage van voorlopige resultaten
- Dichotoom: gezond vs. ongezond gedrag

Samenhang van risicogedragingen

Roken, overmatig alcoholgebruik, en onvoldoende ontbijten zijn onderling statistisch significant gerelateerd, zij het in zeer geringe mate ($\kappa = .08^*$ tot $.20^{**}$). De risicogedragingen onvoldoende fruit en

onvoldoende groenten eten clusteren alleen onderling en niet met één van de andere risicogedragingen. Dit slot zijn het juist de niet-rokers die relatief vaker te weinig bewegen.

Gemeenschappelijke determinanten van roken, overmatig alcoholgebruik en onvoldoende ontbijten

Beschermend:

- Positieve attitude t.a.v. gezond gedrag
- Eigen effectiviteit t.a.v. gezond gedrag
- Minder waargenomen risicogedrag van belangrijke anderen (vrienden, partners, ouders)
- Opvoeding: monitoren/controle
- Altruïstische en consciëntieuze persoonlijkheid
- Zelfcontrole

Schadelijk:

- Depressie

¹TNO, ²Universiteit Utrecht, ³Universitair Medisch Centrum Groningen
 Gefinancierd door ZonMw, Contact: m.klein-velderman@pg.tno.nl

Conclusie

- Te weinig bewegen hing niet samen met overig risicogedrag.
- Samenhang werd gevonden tussen roken, overmatig alcoholgebruik en onvoldoende ontbijten.
- Daar waar statistisch significante verbanden gevonden werden, was de sterkte van de relaties relatief zwak.
- Overeenkomstig de literatuur, leken roken en overmatig alcoholgebruik het sterkst samen te hangen.
- Gemeenschappelijke determinanten bleken beperkt te zijn.

Een gecombineerd, integraal preventiebeleid ten aanzien van verschillende gezondheidsgedragingen is alleen mogelijk indien (1) de gedragingen onderling voldoende samenhangen, en (2) er gemeenschappelijke aangrijpingspunten voor verandering zijn. Op basis van bovenstaande voorlopige resultaten moet men terughoudend zijn met het invoeren van geïntegreerde gezondheidsvoorlichting met betrekking tot roken, overmatig alcoholgebruik, ongezonde voeding en te weinig bewegen.

